

**KONFERENCJA MIĘDZYNARODOWA
„ŚRODKI OCHRONY PRAWNEJ
W EUROPEJSKIM PRAWIE PODATKOWYM”
CERATA-SALERNO/WŁOCHY 12–13.6.2008 R.**

Europejskie prawo podatkowe dotyczące zarówno podatków bezpośrednich, jak i pośrednich w znacznej mierze opiera się na podatkowym orzecznictwie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości wydanym na podstawie swobód traktatowych rynku wewnętrznego oraz dyrektyw Rady harmonizujących przepisy dotyczące opodatkowania pośredniego.

Jakkolwiek orzecznictwo podatkowe ETS dotyczy wymogów materialnego prawa podatkowego, nie sposób przecenić doniosłości reguł proceduralnych, w ramach, których to orzecznictwo jest wydawane. Problematyce tej została poświęcona konferencja międzynarodowa zorganizowana w dniach 12 i 13.6.2008 r. we włoskim Salerno i Cetarze przez Wydziały Prawa Uniwersytetów w Salerno, Neapolu oraz Instytut Austriackiego i Międzynarodowego Prawa Podatkowego Uniwersytetu Gospodarczego w Wiedniu.

Konferencja ta stanowiła kontynuację dorocznych spotkań naukowców z różnych państw Europy zajmujących się europejskim i międzynarodowym prawem podatkowym. Poprzednie konferencje odbyły się w Lund (czerwiec 2006 r.) oraz w Lizbonie (wrzesień 2007 r.). W ciągu dwóch dni tegorocznej konferencji miało miejsce 8 sesji poświęconym różnym aspektom środków ochrony prawnej we wspólnotowym systemie ochrony sądowej.

Konferencję rozpoczęła sesja poświęcona „Skutkowi bezpośredniemu przepisów prawa WE oraz prowsólnotowej wykładni prawa krajowego” obejmowała ona prezentacje prof. Franco Roccagliata (College d'Europe w Brugii), dra Mario Tenore (Uniwersytet w Salerno – Włochy) oraz prof. Dennisa Webera (Uniwersytet Amsterdamski). Panelowi przewodniczył prof. Pasquale Pisto-

ne (Uniwersytet w Salerno). Wiodącym tematem dyskusji były granice wspólnotowej wykładni krajowego prawa podatkowego, w szczególności problem czy wykładnia taka może prowadzić do ograniczenia praw podatników, np. poprzez poszerzenie zakresu obowiązku podatkowego ciężącego na podatniku.

Druga sesja poświęcona była ochronie podatników w ramach procedury prejudycjalnej. W skład panelu wchodził prof. Celcie Brokelind (Uniwersytet w Lund), prof. Ana Paula Dourado (Uniwersytet Lizboński), dr Adam Zalaśński (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu/Komisja Europejska) oraz prof. Carlo Garbarnio (Uniwersytet Boccioni w Mediolanie). W ramach dyskusji podnoszono potrzebę reformy postępowań prejudycjalnych i utworzenia wyspecjalizowanego składu jednej z izb ETS, która powinna rozpatrywać pytania prawne sądów krajowych w sprawach podatkowych. Ponadto omawiano rolę poszczególnych elementów pytań prawnych w rozumowaniu prawniczym ETS. Dyskusja dotyczyła przede wszystkim sposobów wykorzystania przez ETS opisu stanu faktycznego w sprawie zawisłej przed sądem krajowym oraz prawa krajowego, na którym oparty jest spór przed tym sądem.

Sesja trzecia dotyczyła „Procedury w sprawie naruszenia prawa WE, prowadzonej przez Komisję Europejską”. Sesji przewodniczył prof. Servaas van Thiel (Wolny Uniwersytet w Brukseli – VUB oraz Rada Unii Europejskiej), zaś swoje prezentacje przedstawili Kristina Aima (Helsińska Szkoła Handlowa), prof. Stefania Bariatti (Uniwersytet w Mediolanie) oraz prof. Pasquale Pistone (Uniwersytet w Salerno). Ostatnia sesja pierwszego dnia konferencji dotyczyła „Skarg bezpośrednich o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji Europejskiej w przedmiocie dopuszczalności podatkowej pomocy państwa”. Swoje referaty wygłosili prof. Fabrizio Amatucci (II Uniwersytet w Neapolu), Bruno Gancarelli (Europejski Trybunał Sprawiedliwości) oraz Pier-Paolo Rossi-Maccanico (Komisja Europejska), zaś obradom przewodniczyła prof. Ana Paula Dourado (Uniwersytet w Lizbonie).

Pierwsza sesja drugiego dnia konferencji dotyczyła „Odpowiedzialności państw członkowskich za naruszenie prawa podatkowego WE” i obejmowała referaty wygłoszone przez prof. Mariassuntę Imbrendę (Uniwersytet w Salerno), Richarda Lyala (Komisja Europejska) oraz prof. Servaasa van Thiela (Wolny Uniwersytet w Brukseli – VUB oraz Rada Unii Europejskiej). Obradom sesji przewodniczył prof. Guglielmo Maisto (Uniwersytet Katolicki w Piacencie).

Druga sesja poświęcona była „Ograniczeniom w dostępie do środków ochrony prawnej oraz wymiaru sprawiedliwości”. W skład panelu wchodził: Prof. Stefania Bariatti (Przewodnicząca – Uniwersytet w Mediolanie), Martin Pelnick (Holandia), Stefanie Valta (Uniwersytet w Heidelbergu) oraz Matthias Huber (Uniwersytet w Heidelbergu). Podczas obrad analizowano występujące w praktyce problemy z implementacją orzecznictwa podatkowego ETS. Wy-

roki wstępne ETS dotyczą bowiem konkretnego podatnika oraz konkretnego stanu prawnego w określonym państwie członkowskim. Pozostałe państwa członkowskie z reguły nie dostosowują swych ustawodawstw do wyroków dotyczących innych państw członkowskich. Biorąc pod uwagę fakt, że prawo podatkowe ma charakter prawa publicznego stosowanego przez organy podatkowe, które z reguły odmawiają uwzględnienia potencjalnej niezgodności przepisów prawa krajowego z prawem WE, możliwość powołania się na orzecznictwo podatkowe ETS jest w pełni możliwe dopiero na etapie sądowej kontroli decyzji organu podatkowego.

Dyskusja mająca miejsce po prezentacjach panelistów doskonale wprowadziła w problematykę trzeciej sesji poświęconej „Zróżnicowaniu reżimów odpowiedzialności odszkodowawczej państw członkowskich z tytułu naruszenia prawa podatkowego (WE) oraz skarg proceduralnych o zwrot nadpłaconego podatku”. W skład panelu wchodził: Richard Lyal (Przewodniczący – Komisja Europejska), Prof. Peter Wattel (Holandia), Kelly Coutinho (Zjednoczone Królestwo) oraz Katerina Perrou (Uniwersytet Ateński). Tematem wiodącym dyskusji były reguły proceduralne Zjednoczonego Królestwa, zgodnie z którymi możliwe jest jednoczesne dochodzenie zwrotu nadpłaconego podatku oraz odszkodowania z tytułu niezgodnego z prawem opodatkowania.

Ostatnia sesja poświęcona została „Ochronie podatników w wypadku niezaskarżalnych wyroków sądowych naruszających prawo WE”. W skład panelu weszli: Prof. Peter Wattel (Przewodniczący – Holandia), Prof. Daniel Gutmann (Uniwersytet Pantheon-Sorbonne – Francja), Prof. Guigliemo Maisto (Uniwersytet Katolicki w Piacenzie), oraz Robert Attard (Uniwersytet Maltański – Malta). Podczas interesujących prezentacji poszczególni mówcy przedstawili orzecznictwo sądowe wydane w ich państwach członkowskich, a także wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu w sprawie *Dangeville przeciwko Francji* (Szerzej na temat tego orzeczenia zob. A. Leszczyńska, A. Zalaśński, *Kwalifikacja naruszenia prawa podatkowego Wspólnoty Europejskiej w świetle Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (studium przypadku)*, „Gdańskie Studia Prawnicze”, *Studia Prawno-Finansowe*, red. A. Drwiłło, t. XVI, Gdańsk 2007, s. 485-499).

Wszystkie sesje stały na bardzo wysokim poziomie, a także były połączone z bardzo inspirującą dyskusją toczoną przez panelistów oraz uczestników konferencji. Należy także podkreślić bardzo dobrą organizację konferencji oraz pochwalić włoską gościnność.

*Adam Zalaśński**

* Dr Adam Zalaśński – Adiunkt w Katedrze Prawa Finansów Publicznych, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu; Komisja Europejska, DG TAXUD Bruksela, Belgia.